

CYKL ZAJĘĆ Z „HOBBITA” J.R.R. TOLKIENA

Proponowany tutaj cykl zajęć z „Hobbita” jest efektem mojej kilkuletniej pracy dydaktycznej z dziećmi i młodzieżą. Może być zrealizowany w gimnazjum na profilu rozszerzonym, lub na zajęciach dodatkowych. Składa się z dziewięciu ramowych scenariuszy lekcji, do których dołączam sprawdzian dostosowany do cyklu oraz propozycje tematów prac pisemnych. Dodatkowo zamieszczam propozycje imprez oraz zajęć ponadplanowych, które można przeprowadzić niezależnie od całości: na lekcji języka polskiego, kółku polonistycznym, lekcji bibliotecznej, czy nawet na godzinie wychowawczej. Podane poniżej scenariusze można skrócić i przystosować do profilu ogólnego. Dodatkowo załączam również test czytania ze zrozumieniem oparty na fragmencie z „Hobbita” wraz z kryteriami oceniania.

VI. WŁAMYWACZ BILBO BAGGINS – CHARAKTERYSTYKA GŁÓWNEGO BOHATERA

Czas trwania: 45 minut.

UWAGA: Uczniowie pracują z tekstem. Na podstawie znalezionych w powieści cytatów sporządzają charakterystykę głównego bohatera. Można zastosować tu formę pracy zespołowej. Dzielimy klasę na 6 grup. Każda ma za zadanie przygotować jeden z punktów charakterystyki. Po upływie czasu pracy następuje prezentacja wyników. Uczniowie notują zasłyszane informacje lub wymieniają się materiałami, aby mieć kompletną charakterystykę, którą redagują w domu. W ostateczności nauczyciel lub przedstawiciele poszczególnych grup dyktują notatkę.

CHARAKTERYSTYKA BILBA BAGGINSA:

1. Przedstawienie postaci

Bilbo Baggins jest hobbitem. Mieszka w Shire, w Hobbitonie, Pod Pagórkiem, w norcie ziemnej noszącej nazwę Bag End. Ojcem Bilba był Bungo Baggins, a matką – Belladonna Tuk. Rodzina Tuków była znana z zamiłowania do przygód. Bilbo właśnie po matce odziedziczył tę dziwną, niewłaściwą hobbitom, skłonność. Najprawdopodobniej dzięki temu pokrewieństwu dał się namówić na wyprawę do Samotnej Góry, przez co już na zawsze wśród hobbitów zyskał sobie miano dziwaka.

2. Wygląd

Nasz główny bohater najczęściej ubierał się w zieloną kamizelkę i żółte spodnie. Był niskiego wzrostu, jak to hobbici – niższy od krasnoludów, a wyższy od liliputów. Bilbo był otyły w pasie i nosił bujną czuprynę, miał również owłosione stopy. Jak inni mieszkańcy Shire, umiał się poruszać bezszelestnie i dyskretnie.

3. Cechy usposobienia

Pan Baggins był wesoły, beztronski i pogodny. Jadł dużo i smacznie. Największą radość sprawiało mu codzienne życie bez problemów i dylematów. W wolnym czasie dużo wyczytywał i popalał swoją ulubioną fajkę. Głośno opowiadał, że nie lubi przygód, ale mimo to pozwolił się wciągnąć w awanturę z krasnoludami i za namową Gandalfa wyruszył na wyprawę po ich skradziony skarb.

4. Cechy charakteru

Na początku powieści Bilbo wydawał się strachliwym hobbitem. Podczas wyprawy okazało się jednak, że jest bardzo odważny i że potrafi stawić czoła niebezpieczeństwu. Niezmiennie bał się, że nie podoła zadaniu. Mimo to zawsze szczęśliwie wychodził z każdej opresji. Bilbo to szlachetny i mężny hobbit. Niejednokrotnie poświęcał się za przyjaciół i działał w ich obronie, nie myśląc o własnej korzyści. Był bezinteresowny i odważny. Stoczył walkę z pająkami, które zaatakowały krasnoludów. W drużynie był włamywaczem – w odpowiedniej chwili musiał wykazać się sprytem, pomysłowością i zwinnością. Był uważnym obserwatorem. Odkrył wejście do Samotnej Góry. Podczas spotkania z Gollumem dowiódł swojej mądrości i odwagi. W sytuacjach kryzysowych był sprawiedliwy i rozsądny. Doprowadził do sojuszu krasnoludów z ludźmi i elfami, ofiarując tym ostatnim najcenniejszy klejnot ze skarbca Smauga: Serce Góry. Dzięki temu mogli oni pertraktować z Thorinem Dębową Tarczą i ostatecznie sprzymierzyć się w walce z nadciągającymi goblinami, wargami i nietoperzami.

Hobbitowi obca była chciwość i duma. Nie ogarnęła go żądza posiadania bogactwa, dzięki temu zachował trzeźwy umysł i rozsądek. Zrzekł się nawet swego udziału w łupach. Jego największym pragnieniem był szczęśliwy powrót do domu.

5. Przemiana bohatera

Wyprawa do Samotnej Góry i związane z nią przygody zmieniły Bilba. Wcześniej był beztroskim domatorem, któremu zależało tylko na przyjemnościach życia. Po powrocie z wyprawy zyskał mądrość i skłonność do przemyśleń. Ze strachliwej istoty, zmienił się w odważnego członka drużyny mądrego dojrzałego i pewnego siebie. Mimo, że później wszyscy hobbici uważali go za szaleńca, Bilbo znał swoją wartość i nic nie robił sobie ze złośliwych przytyków. Gdy na powrót zasiadł w swoim fotelu, z fajką w ręku, znów stał się wesoły i beztroski, ale też mądrzejszy bardziej przewidujący.

6. Ocena postaci

Bilbo jest postacią pozytywną. Śmiejemy się z jego gaf, ale też podziwiamy męstwo, które okazał w odpowiednim momencie. Zwycięsko wybrnął z opresji, które przygotował dlań los. W powieści Gandalf wypowiada do Bilba następujące słowa: „Bardzo przyzwoity hobbit z ciebie, panie Baggins, i ogromnie cię lubię, ale mimo wszystko jesteś tylko skromną małą osobką na bardzo wielkim świecie.”

MATERIAŁY:

BIBLIOGRAFIA PODMIOTOWA:

J.R.R. Tolkien, *Hobbit, czyli tam i z powrotem*, tłum. M. Skibniewska, Iskry, W-wa 1997.

BIBLIOGRAFIA PRZEDMIOTOWA:

R. Foster, *Encyklopedia Śródziemia*, Amber, W-wa 1998.

J. Carpenter, *Wizjoner i marzyciel*, Alfa, W-wa 1997. – Biografia pisarza (może być również inna pozycja biograficzna dotycząca Tolkiena) – z tej pozycji pochodzi biografia przygotowana przez nauczyciela.

A. Kubala, *Przewodnik po nazwach miejscowych Śródziemia*, Amber, W-wa

J.R.R. Tolkien, *Władca Pierścieni*, tłum. M. Skibniewska, wyd. Muza, W-wa 2002.

J.R.R. Tolkien, *Silmarillion*, tłum. M. Skibniewska, wyd. Amber, W-wa 2007.

J.R.R. Tolkien, *Niedokończone opowieści*, wyd. Amber, W-wa 2007.

K.W. Fonstad, *Atlas Śródziemia*, Amber, W-wa 2007.

D. Day, *Pierścień Tolkiena*, Amber, W-wa 1997.

MATERIAŁY DODATKOWE:

Rekwizyty (elementy stroju, fajka, mapy, itd...) (wymienione są każdorazowo w „Uwagach”)

UWAGA: Każdorazowo nauczyciel informuje uczniów, jaki będzie temat kolejnych zajęć, by ci mogli się przygotować. Standardowym zadaniem domowym jest zebranie przez uczniów informacji potrzebnych do przeprowadzenia zajęć. Nie wystarczy, że nauczyciel będzie przygotowany. Wymagane jest również, by uczniowie orientowali się w omawianym temacie. Wówczas lepiej przyswoją sobie wiadomości i bardziej docenią powieść Tolkiena.